

NEDOSTACI U »ČASOSLOVU NARODA BOŽJEGA«

U drugom, ispravljenom izdanju njegova »Srednjaka« dobrim su dijelom uvažena upozorenja iznesena u »Službi Božjoj« 1972, 314—318 i 1973, 182—190. Kad nije uzalud uložena taj trud, sigurno će dobro doći predloženi ispravci u pojedinim svešćićima koji će se ponovno tiskati. I bez toga mnogi žele da im se saopće i ostali nedostaci kako bi ih mogli sami ispraviti u svojim primjercima. Osvrt se na 1. svešćić nalazi u SB 1973, 154—162, a na 2. svešćić u istom broju str. 169—172. Tehničkom omaškom taj osvrt nije završen u slijedećem broju SB koji donosi nedostatke 3. svešćića. Stoga naprije ovdje donosimo završetak osvrta na 2. svešćić, a zatim osvrt na 4. i 5.

2. SVEŠĆIĆ (završetak)

Na str. 1272 u podnaslovu Čitanja izvornik ima: Skori Gospodnji blagdan slavimo (Festum Domini proximum)... i tako upozorava da je to Čitanje priprava na skori Vazam. Zatim na početku treba »naše« ispraviti u »naša«, a još bi točnije bilo: Rječ koja je za nas postala (svima) sve (Verbum quod pro nobis omnia factum est), što je poznata biblijska misao.

Prevodilac je u ant. 3 na str. 1277 dodao cijelu rečenicu: Na njega... Naprotiv, u al. 1. na str. 1286 mora se dodati: Očev glas (vox Patris), a na slij. str. u 3. al. bolje je izostaviti: »samo... i« pa izreka točno glasi: što je Krist umro ne za svete i pravedne nego za opake... (non pro iustis, neque pro sanctis, sed pro iniquis et impiis Christus est mortuus).

U Molbenici na str. 1288 treba da i drugi put stoji: sagriješismo, dok je zadnja prošnja na str. 1291 prevedena točno prema izvorniku a ne kao iste riječi na str. 1166. Sličnih malih razlika ima i drugdje, tako su »Enarrationes« sv. Augustina na str. 1293 »Razlaganja« a na str. 1292 »Tumačenja«.

Na kraju al. 5. na slij. str. latinski tekst po svoj prilici traži ovaj prijevod: A Pismo mu ne pridaje nešto što se ne odnosi na nj i ne dopušta da odstupamo od nega (et non ei occurrit in Scriptura, nisi quod ad ipsum recurrit, et ab illo deviare non sinat). — Čitanje ne svršava imperativom već: Molimo se (Oramus)... razgovaramo (dicimus)...

Svršetak Molbenice na str. 1295 glasi drukčije od istoga na str. 1170, a tako i prva prošnja na str. 1297 i ista na str. 1171.

Fulgencijeva je Rasprava o vjeri (str. 1306) upravljena Petru, a ne raspravlja o Petrovoj vjeri. U al. 2. bolje je ispustiti riječ »životinja« i znakove zagrada. — Na slij. str. u ant. iza »pokazah« treba dodati: govori Gospodin, a prvi se dio Molbenice prilično razlikuje od istoga na str. 1180.

Na str. 1316 u ispravljenom su lat. himnu dva zadnja stiha 1. strofe drukčija, a ispuštena je, zbog pomanjkanja biblijske podloge, 3. strofa i nadodana je 5..

Ista ant. u Pozivniku drukčije je prevedena na str. 1317 i na 1114. — Nije se smjelo ne opaziti da »Liturgia horarum« na str. 1318 ispušta kiticu »Plače Dijete« (jer spada više u Božićno doba) a dodaje iz slijedeće pjesme kiticu »Trideset kad minu ljeta« (v. Himne M. Pavelića). Te Časoslov nema ni tu ni na početku himna za Jutarnju.

U 1. prošnji na str. 1328 treba biti: da ojačamo tužne onom utjehom kojom ti nas jačaš (maerentesque confortemur ea consolatione, qua et ispi a te confortamur). Tako isto na str. 1333, 1338, 1344 i 1349. — Na str. 1330 al. 5. za »unde« dva puta ne stoji najbolje »razlog« i moglo bi se ostati kod doslovnijega: od čega, kao što je malo dalje »unde« dobro prevedeno: po čemu.

U izvorniku je završetak himna na str. 1348 drukčiji i spominje Oca i Duha Svetoga. — U Molitvi na slij. str. nije »si... sebi« već: je... tebi (tibi acquisivit). — Na str. 1355 Odg. »Koji dašću nasiljem« nije prijevod za »Et mentita est iniquitas sibi« već: I nepravda slaga sebi.

Na str. 1356 al. 3. nije točno »ostalih sakramenata« jer stoji samo »sacramenti« pa najbolje: svetog sakramenta, jer se sigurno odnosi na euharistiju. Tako i u slij. al. bit će jasnije ako se stavi u jedninu: sakramenta... sakramentu koji je izišao. — Na početku slij. str. mjesto »odmah« bolje: samo (modo).

Dvije oduže kitice prevodilac je na str. 1359 sasvim drukčijim ritmom prenio u četiri, ali zašto 4. kitica ima samo tri retka? — Na kraju al. 3. str. 1370 mjesto »Nek vas svjetlo obasja!« možda jače: Stupite na svjetlo! ili slično.

Na str. 1392 i 1404 u himnu je 2. kitica dosta izmijenjena. — U lat. svi uskrsni himni imaju lijepu novu konkluziju: Iesu, tibi sit gloria, qui morte victa praenites« u prijevodu možda: Sva slava tebi, Isuse, jer blistaš smrt pobijedivši. Samo u tom slučaju treba spomenuti još Oca, možda: Sa Ocem Bogom presvetim, i s Duhom kroz sve vjekove.

Uskrsni usklik Aleluja manjka u dosta antifona, odgovora i otpjeva, tako na str. 1393, 1398, 1444, 1450, 1451 i 1452. — Na str. 1394 suviše su antifone koje se nalaze na svojem mjestu na drugoj strani, a tako i svih slij. dana.

Bolje odgovara Uskrsu da prošnje počnemo: S veseljem (cum laetitia), a ne »S pouzdanjem« kao na str. 1399. To nije velika stvar, ali tko prevodiocu daje pravo da mijenja liturgijski tekst pa i onda kada to nema nikakva smisla? — Hrv. Časoslov štedi prostor i gdje ne bi trebalo, a na str. 1401 i 1405 donio himne kojima prethodi rubrika »Ili po volji u dane nakon Vazmene osmine« iako u ovom sveščiću nema tih dana.

Na str. 1402 trebalo je upozoriti da se Povečerje kroz vazmeno vrijeme moli s dva Aleluja kod Otpjeva i s jednim Aleluja kod ant. za Evand. hvalospjev, jer je u Srednjaku to propušteno.

U al. 4 str. 1410 bolje ostaviti obično: u starom Zakonu. — Na kraju str. 1421 vjerojatnije je: svojem nego »njegovom«. — U al. 2 str. 1423 mjesto »uzetoga« možda: odabranoga (suscepti), ili: prihvaćenoga.

Velika je mana svih hrv. prijevoda obnovljenih liturgijskih tekstova da su se premalo obazirali na dosadašnje prijevode. Je li novi prijevod uvijek bolji a i uopće adekvatan, može se vidjeti ako se usporedi Molitva na str. 1425 i ista u Radićevu Misalu na str. 307.

Na str. 1434 manjka 2. prošnja: Liječniče naših duša i tjelesa — pohodi nas i spasi svojom dobrotom. — Na str. 1441 ispušten je Pozivnik: Uskrsnu Gospodin doista, aleluja.

Lat. smo naučeni čitati da pričesnik postaje s Kristom »concorporeus et consanguineus«, ali na str. 1443 al. 2. čudno zvuči »sutjelesnik i sukrvnik«, stoga možda ovako: istog tijela iste krvi s njime. — U al. 5. za »tijelo i krv« je ispušten pridjev: Kristovo. — Malo dalje je »osvjedočen« premalo za »certissima fide imbutus«, možda: »čvrstom vjerom prožet«.

U R. na str. 1444 pri vrhu treba dodati Aleluja, a u Odg. izvornik ima samo: Ovo je pashalna žrtva u čast Gospodinu. — Ako je u Molitvi na slij. str. dodano »bijelu« nije trebalo ispustiti: blažene (beatae).

Na str. 1459 al. 3. mjesto »sljubi ruke« obično kažemo: sklopiti, no ovdje radije: prstima ispreplete ruke (insertas digitis manus). — U otpjevu na slij. str. mjesto »da se ne rastane« bolje: da je brat ne ostavi (ne se frater desereret). — U podacima o svecu na str. 1465 treba ispraviti: Avelano. Valjda je na slij. str. na kraju Čitanja štamparska pogriješka »govori« a ide: gori (gliscit) što traži i objekt: za tim. — U R. iza »trajna« dodaj: u Gospodinu (in Domino) — Na str. 1470 po sredini još: Molitva kao na Jutarnjoj str. 1472.

U al. 2. str. 1476 mjesto »i to bez vaših pomagala« možda: te ostati na lomači iako se za to ne pobrinete svojim čavlima« (et sine vestra ex clavis cautione imperturbatum im pyra permanere). — Na početku str. 1482 slagar je

pogriješio broj (ide: 1495), a na kraju je slij. str. prerano stavljen znak A. — Pri kraju Čitanja na str. 1485 nije samo »im« već: onima koji su bili pripravljeni (ad tales qui iam... dispositi erant).

Teško je reći što na str. 1486 r. 6. znači »divinitatem« i bit će najbolje izraziti se općenito: tolikim božanskim darovima. — Svetkovima sv. Josipa može biti prebačena poslije vazmene osmine pa kod antifona Večernje i Jutarnje, a tako i kod redaka i otpjeva, treba dodati crveno A, kao što stoji kod Službe čitanja. No kod te u ant. 1. ispusti na str. 1492 »Što je... Svetoga« i dodaj: Rodit će Sina i nadjeni mu ime Isus (pariet filium, et vocabis nomen eius Iesum).

Na str. 1494 al. 5 treba ispred »poštovanja« staviti: odanost (familiaritatem) ili: ljubaznost, a na kraju himna na slij. str. Amen. — U 2. molbi na str. 1496 mjesto »dok bude« bolje: dok je bio. — Molitvi na str. 1502 treba dopuniti: apostolskom brigom i revnošću oko istine (apostolicis curis zeloque veritatis). Na kraju himna na str. 1503 ide Amen, a kod ant. crveni A.

U vrlo dobrom prijevodu teške lekcije na str. 1509 tu i tamo bi se mogao naći zgodniji izraz, tako u al. 6. mjesto »obuhvatan«, što također ima lijep smisao, »voluit comprehendi« znači: obuhvaćen. — Lijep je i prijevod himna, ali mu nije trebalo mijenjati konkluziju na str. 1511.

Na str. 1512 u 3. molbi treba iza »tvojoj« dodati: božanskoj (divina), a u zadnjoj mjesto »pobožni« staviti: Bogu posvećeni, jer je taj zaziv čitav uzet iz 18. Augustinova govora o svecima, a onda »devotus« još nije značio »pobožan« u našem smislu već kao pridjev od »devovere« što znači: zavjetovati, Bogu se posvetiti.

Pri kraju str. 1518 zgodnije od »rasipanje snage« je: rasipanje kreposti (virtutum), dok je u sredini str. 1520 »Prvi« valjda tiskarska pogriješka za: Pravi ili marljiv (strenuus). Na slij. str. je redaktor stavio A iza O. a ide iza R.

U al. 1 str. 1522 »sam sebi« ima neko značenje, ali ovdje je: njemu same (sibi soli), kako traži smisao i lat. refleksivna konstrukcija. — Na str. 1526 pri dnu Čitanja mjesto »zadrži« možda bolje: obuhvati (complectatur).

Na kraju str. 1530 otpjev slavi Anzelma da je bio »ljubezniv« (amabilis) otac monaha, a na slij. str. Čitanje je uzeto iz govora o sv. Jurju a ne o sv. Grguru. — U drugom odsjeku tog Čitanja trebalo je »tribunata« prevesti, možda: služenja ili časništva. U al. 3. na slij. str. mjesto »uzbuđivati« točnije: pokolebati (moveamur).

Na str 1533 r. 4. odozdo dodaj: čitav (totus), a za sv. Marka (str. 1534) znamo da je bio Barnabin nećak (sobrinus, sestrin sin). — U ant. na slij. str. može biti »po« ali izvornik ima: u (in) Evanđelju. — U novom Časoslovu poslije dugih Čitanja nema Slava Ocu pa ne ide ni na str. 1543. Inače spomendan bl. Hozane nema II. Večernju nego samo Večernju. — Dobro je da »Časoslov naroda Božjega« nije prema svojem kalendaru (str. XXII Srednjaka) ništa stavio o bl. Jakovu Zadraninu, jer spada na našu BK da konačno odredi koje ćemo naše svece slaviti i kojim stupnjem.

U al. 1. na str. 1547 dobro bi bilo ispred »najviše« umetnuti: duša, ili: ona. — Na slij. str. pri kraju Čitanja bit će »dalo« tiskarska pogriješka za: dala, osim ako se hoće da se to odnosi na Trojstvo gore daleko. — Na str. 1549 konkluzija je himna drukčija od izvornika kao što je uopće prevodilac ili priređivač himana postupao previše proizvoljno.

Pri danu str. 1555 redaktor nije smio ostaviti antifonu koja se kod tih hvalospjeva govori samo ispred prvoga i poslije trećega. Tko pak bude htio da svetkovinu sv. Josipa (19. ožujka, ne svibnja) izmoliti te hvalospjeve neće ih naći ni u kojem novom sveščiću. Mogu se uzeti iz Biblije: Jer 17, 7—8 — Sir 14, 22; 15, 3. 4. 6b — Sir 31, 8—11.

4. SVEŠĆIC

Str. 2098, r. 4. odozdo: da ćeš ti dati Duha istine da u njima govori (te Spiritum veritatis daturum, ut loquatur in illis). — Na slij. str. r. 5: kraljuju (regnant). — Na str. 2105 r. 8. odozdo: i za nas te moli kako ti hoćeš (et postulet secundum te pro nobis).

Ant. za »Veliča« na str. 2114 točnije prema lat. i jasnije: O kako je sladak duh tvoj, Gospodine! Da svojim sinovima pružiš svoju slast, nebeskim kruhom gladne napunjaš dobrima a bahate oholice otpuštaš prazne. — Na str. 2116 antifoni se dodaje: Aleluja.

Str. 2120 r. 5. odozdo: svih (omnium) duhovnih dobara. — Na str. 2123 r. 4: Ocu (Patri) prinio. — Drugi dio 4. prošnje glasi: daj da kroz život hodamo ojačani tom hranom (in fortitudine huius cibi fac nos ambulare).

Na kraju ant. za »Veliča« str. 2127: daje nam se (nobis). — Na str. 2138 u ant. 3: i neka se oči tvoje drže mojih putova (et oculi tui custodiant vias meas). — Pri dnu iza »svoj« dodaj: Aleluja. — Na slij. str. u r. 5. dodaj: sva (omnis) punina, a u slij. r.: svoje božanske (divinae).

Str. 2148 al. 2: Glava je počelo svega (universitatis principium). — Str. 2151 al. 3. mjesto »dobroj, odlučnoj« ide: dobroj odluci (per bonum animi institutum), a malo dalje iza »umirem« treba dodati: za vašu proslavu (per vestram glorificationem), i još: Radi tebe nas svakog dana predaju u smrt (et illud: propter te morte afficimur cotidie).

Pri vrhu str. 2154 iza »siromahom« još stoji: (onakvim naime siromahom kakva Evandjelje naziva blaženim) pauperem autem illum, qui in Evangelio beatus dicitur. — Na kraju al. 2. na str. 2156 mjesto »neprevrtljiv« ide: nepromjenljiv (inconvertibilis). — Str. 2159 al. 4: Krist nije naš »sluga« već: spasitelj (servator) ili: uzdržavatelj — kako je ta riječ prevedena na str. 2161 al. 2.

Na str. 2170 al. 1. nema »radniku« već samo: sanum, što valjda treba prevesti: kad god se pravo radujem. — Na kraju al. 3. lat. tekst nema čitavu rečenicu: Ništa... rekao. — U al. 4. str. 2175 nije »hvasta« dva puta nego drugi put ide: nadima, v. Pavlov citat malo više.

Na kraju str. 2177 mjesto »Ipak... čini« ide: Tako ga od Boga udaljuje ono što se činilo da ga u Bogu hvali (Inde ergo a Deo disiungitur, unde in Deo laudanda videbatur). — Na slij. str. u al. 3. mjesto »Ako nam je... nepoznat« točan je prijevod: Ako, naime, podsmjeh nastaje zbog naše krivnje (Nam cum derisio contra culpam nascitur).

Str. 2180 al. 1. mjesto »Sama pravednost« treba biti: Krist je pravednost (Ipse, ne: ipsa, iustitia). — Malo dalje u al. 3. mjesto »su napustili« ide: su napadali (insultavere) njegovi svećenici koji su ga imali štovati. — Po sredini te alineje treba početi nova: Job je ponovo, a mjesto »povlastice« točno je: blago (facultatem) kao što je prevedeno malo više kad ga je izgubio. Uz »sinove« treba dodati: druge sinove (vicarios filios).

Često citirane Augustinove riječi u al. 2. str. 2183 ne kažu da nas je Bog »stvorio za se« (nije: pro te) nego: stvorio usmjerivši nas prema sebi (ad te),

Str. 2191 al. 1. mjesto »što osjećaju da je pravo« točnije: što pravilno znaju (recta quae sapiunt). U al. 2. nije »se samo čine« već: da ih oštro (aspere). — Na str. 2198 u podnaslovu ide: Pogl.

Sv. Ignacije piše u Rim Crkvi: koja je na čelu svemu skupu okupljenom u ljubavi (universo caritatis coetui praesidens) na str. 2201 al. 1. U al. 3. traži

od njih da ga ne zagovaraju nego da o njemu šute, onda ima lijepo značenje: bit ću Božja riječ (*verbum Dei fiam*) i dalje ne »bit ću prisiljen ponovno trčati« već: bit ću ponovno samo glas (*rursus ero vox*). — Na str. 2204 al. 2: i neka me zubi zvijeri samelju (*per ferarum dentes molar*).

Na str. 2210 i 2213 nisu Čitanja iz Origenovih homilija o Knjizi Sirahovoj nego Jošuinov. Na početku toga drugog Čitanja mjesto »ne nasrće četa« ide: ne upravlja se ovan (ratna sprava), jer nije »acies« nego: *aries non dirigitur*, a i spominje se između mača i strijela. — Al. 2. svršava ovako: propast svijeta (*consumatio saeculi*). — Na slij. str. je Rahaba kao znak spasenja primila: crvenu vrpcu (*spartum coccineum*).

Sv. Ambrozije na str. 2218 al. 1. hvali psalam ne kao »potpuno odricanje vlasti« već radije: potpuno predanje vlasti (*auctoritatis plena devotio*). U al. 3. udaraljka traži da se prevede: glazbalo kreposti (*virtutum est organum*).

Na str. 2223 al. 2. svatko će ispraviti »stega« u: stege, a na kraju al. 3. treba dodati: kad po Jeremiji veli (*per Ieremiam*). — Na početku al. 2. na str. 2230 mjesto »kako« ide: kakvo. — Str. 2232 u al. 3. treba dodati jednu riječ: da Bog radi što hoće (*ut Deus faciat quod vult*). — Dva su biblijska navoda na str. 2236 ispustila u al. 1: i ne pijete njegove krvi (*et biberitis sanguinem eius*), a u al. 3: vjerman je Gospodin i pravedan (*fidelis... Dominus*).

U r. 2. str. 2242 ispravi: svakome spolu (*omni sexui*). — Na str. 2249 po sredini al. 2. bolje: stijenom i vodom, pogotovo kad odmah dalje dolazi: kamenom. To Čitanje može jasnije završiti: već da za to imamo svjedočanstvo iz (svoga) života (*sed ex vita testimonium habeamus*).

Al. 1. str. 2260 ima još jedan biblijski citat i čitava rečenica glasi: Ili kad prorok kaže: »Neka se ukloni bezbožnik da ne vidi slavu Gospodnju«, to da ne vidi naznačuje da neće imati udjela. — Na početku al. 2. slij. str. treba ispraviti: niti da žive u vodi ona koja je odredio za život na kopnu (*neque sub aqua vivere, quibus terrestrem vitam assignavit*).

Lat. tekst ima da je Pavao VI. tu homiliju (str. 2268) izrekao u Manili. — Nakon r. 3. al. 2. str. 2271 treba dodati: Dan prije je govorio pastirima, a sada govori ovcama (*Pridem pastoribus loquebatur, nunc autem ovibus loquitur*). Pri kraju 3. al. »blago« može značiti stado, ali je jasnije: sigurno stado čovječje (*securum est pecus hominis*).

Na str. 2280 al. 2 mjesto Izaije ide: Jeremije (*in Ieremia*). U al. 3. mjesto »Pošto su« ide: Prije nego su (*Antequam*). — Na kraju al. 2. str. 2283 mjesto »ako« stavi: u koliko (*in quantum*), ili: jer. — Na početku al. 4. dodaj: to (ista) preodređenje, a malo dalje mjesto »težim, to se ne bi moglo« bolje: većim, toga nema (*altius, non haberetur*). — U predzadnjem retku mjesto »provode-nja« ide: rođenja (*generationis*).

Na vrhu str. 2286 potpunije: postignete život koji vam je pripremljen kao vaša baština (*paratam vobis vitam hereditate consequamini*). — U al. 2. str. 2289 treba dodati: primio. Zar ćeš biti bez žrtve? Zar nećeš ništa prinijeti da ti se Bog smiluje? Što si kazao? »Žrtve ti se ne mile; kad bih prinio paljenicu, ti je ne bi primio«. Nastavi... (*Ergo sine sacrificio eris? nihil oblaturus, de nulla oblatione Deum placaturus? Quid dixisti? Si voluisses sacrificium, dedissem utique; holocaustis non delectaberis. Sequere...*) — Pri kraju str. mjesto »čak i u tom smo« točnije: barem u tom smo (*vel in hoc*).

Poslije r. 7. na str. 2292 ispušten je redak: i istog Boga i istog Krista i istoga milosnog Duha... — Na str. 2296 al. 4. bolje početi: Zaklinjemo, kao što se »adiuramus« prevodi malo dalje. — Na str. 2301 u al. 3. dodaj: vjera koja, ako je čvrsta (*si fuerit robusta*), utvrđuje čitavu kuću. — U al. 5: ući će k tebi (*ad te*). — Na kraju al. 2. str. 2316 suvišan je upitnik, a na vrhu slij. str. jasnije bi bilo: da nije djelo vode što se...

Al. 3. str. 2323 bit će jasnija i točnija ovako: A Krist u bijeloj odjeći svoju Crkvu — za koju je on sam, kao što imamo u proroka Zaharije, bio uzeo prljave haljine — i videći dušu čistu i opranu kupelju preporođenja veli:

Kako si lijepa... u golubice, (bez upitnika). — U 4. r. na str. 2335 ispusti: prastare ili zastarjele. — Isto tako na slij. str. pri kraju al. 1: nova, a al. 2: prava.

Na str. 2328 ispred biblijskih riječi ide: čitavoga svijeta (totius mundi). U 3. al. mjesto »On pokazuje...« ide: On govori da je to njegova krv (Ipse dicit sanguinem suum). Na kraju str. točnije: o njegovoj slici (de typo eius). — Na str. 2332 al. 1. mjesto »jer..., biskupa« potpunije: jer netko, ako to pokuša, ne vara samo biskupa (quia non episcopum quis fallit... decipere conatur).

Na početku al. 1. str. 2336 mjesto »njegovu« ide: Kristovu (Christi), a na svršetku iste: sakupljaju svi koji vjeruju (in quo omnes... congregati sunt). Na početku slij. str. mjesto »u ispraznu zamku« stavi: u zamku isprazne nauke (in hamo inanis doctrinae). — Na str. 2341 al. 2. točnije: prosvijetljeni njegovim licem (in eius illuminati vultu). — U al. 3. mjesto »Tko je« ide: On je... i bio je (Qui... et). — Pri kraju Čitanja na str. 2344 iza »jedem« dodaj je.

U al. 2. na str. 2346 mjesto »prijekora« stavi: prijekor ublažen, i dalje mjesto »oni... naporima« ide: a to je ponajviše svojstvo onih koji ljube (id quod magnopere amantium est). — Na početku al. 2. na str. 2353 nije »samo« već: sami. — U al. 3. na str. 2358 nije »Pavao« već: Petru (Petro).

Na kraju al. 2. na str. 2361 dodaj: Gospodin je, kako je pisano, postavio njezine granice u miru (Posuit enim Deus, ut scriptum est, terminum eius in pace). — Na str. 2363 al. 2. mjesto »razveseliti« točnije: uvijek veseliti (semper frui), a u al. 3. mjestu »ljute rane« ide: Napade ognjice (Impetus febriles).

Lat. tekst na str. 2367 u al. 2. ispušta »Pozdravljam... Alku«, a ispustiti treba i ono u zgradama pri vrhu str. 2370. — Pri kralju al. 1. na str. 2385 mjesto »da propovijeda« ide: da su propovijedali, a na početku slij. al. nije »svojih« već: njegovih. — U al. 3. na str. 2388 iza »posrednik« ide: On, naša pravda, kaznio je i na sebi nosio (et iustitia nostra, qui punivit et in se portavit).

Čudno zvuči na str. 2395 al. 2. »nose knjige u sviterima« za lat. jednostavne riječi »codices ferentes«. — Na početku al. 2. str. 2397 treba dodati: Budući da posjedujemo Krista, koji je mir, dokrajčimo i mi svako neprijateljstvo da u svojem životu slijedimo ono što u Kristu vjerujemo. I kao što... (Sed cum habeamus Christum, qui est pax, nos item inimicitiam occidamus, ut, quod in ipso credimus, id in nostra vita prosequamur).

Pri kraju čitanja na str. 2402 ispuštene su dvije riječi: što primiste, opslužujte pravilno (servate feliciter), nemojte... — Pri vrhu str. 2406 nije »što vas nagovaram da napustite drugo« već: što, ostavivši druge, vama upravljam riječ i vas vučem (si aliis relictis, vos alloquar et ad tanta). — Na slij. str. prvoj antifoni, kao redovito kod nedjeljne Jutarnje na uspomenu Isusova uskrsnuća, treba dodati: Aleluja.

Na str. 2408 al. 1. mjesto »strpljivošću preziru« bit će valjda bolje: nadvladavaju. Slično i na početku al. 3. slij. str. Malo dalje je slagar od »žale« učinio »žele«. Pri kraju jasnije: i boluju kao neki veliki liječnici kad su udareni. — Na str. 2411 al. 1. mjesto »sam Bog« točnije: samo Bog (non pareret nisi Deum). — Pri kraju Čitanja treba dodati: izabrana, koju je Svevišnji unaprijed upoznao i za sebe pripravio, kojoj... (ab Altissimo praecognitam et sibi praeparatam).

Trebalo je više paziti barem kad se sprijeda citirane biblijske riječi navode po svoju. Stoga i u r. 6. str. 2416 mora biti: izdanak Gospodnji (Domini), a na kraju retka ide zarez. — Mjesto dva zadnja retka al. 3. unesi: izdanak Gospodnji u veličanstvu i slavi, i plod zemlje da bude uzvišen (ut sit germin Domini in magnificentia et gloria, et fructus terrae sublimis). Redak »tog... plod« ispravno dolazi tri retka dalje.

Na vrhu str. 2419 mjesto »cjelovitosti« jasnije: neporočnosti, što također znači lat. integritas. — Pri kraju alineje mjesto »svojom mukom« preciznije: svojom krvlju (cruore). — Citat Mt 17, 27 pri vrhu str. 2421 svršava: za me i za se (pro me et pro te). — Dalje u al. 3. »primiš« bolje zamijeniti: uzmeš, jer i to može značiti »accipias«.

Langobardiju (str. 2428) sada zovemo Lombardijom, a sv. Alojzije je bio kastiljonski grof. — U al. 3. na slij. str. mjesto »zagovornikom« bolje: uzročnikom. — Na str. 2430 dodano je o sv. Paulinu »i napisao brojne spise«. Na slij. str. al. 1. za »fluminis impetu«: bujicom rijeke, a u al. 3. mjesto »utjecajem« konkretnije: zagovorom (interventu).

Engleske je mučenike dao smaknuti Henrik VIII. (str. 2432), a u al. 1. nije »povratak« već: prihode (redditus). — Na slij. str. al. 4. mjesto »bez moga grijeha« ide: moje krivnje (mea culpa), a u Molitvi je slagar pročitao »uistinu« za: ustima (ore). — Pri kraju str. 2435 (i na str. 2584) mjesto »naumio« ide: odredio (dispossuisti). — U ant. 2. na str. 2437 iza »načinio« dodaj: Gospodin (Dominus).

Pred kraj str. 2438 iza »utrobi« treba dodati: Kod pohoda svete Marije još nije bio rođen, ali je uzigrao u majčinoj utrobi (Nondum enim natus ad sanctae Mariae adventum, exsultavit in utero matris). — Slično u al. 2. na slij. str. iza »križu«: Da je Ivan sam sebe navijestio, ne bi bio odriješio Zaharijina usta (Ioannes si seipsum anuntiaret, Zachariae os non aperiret). — I na kraju mjesto »privrevena riječ« bolje: privremeni glas (vox ad tempus).

Na str. 2444 al. 1. mjesto »ostavili su nam« preciznije: naučili su nas (institutum sumus), a par redaka dalje nije »istodobnom« već: istobitnom (consubstantiali). — Pri kraju al. 2. na str. 2446 uz »određeno« ispala je imenica: vrijeme, što je spomenuto tu i odmah dalje.

U srednjem su vijeku, tako i naši sv. Ćiril i Metod, papu zvali »domnus apostolicus« kao što za nj molimo u r. 5. na str. 2449 i mogao bi ostati taj naziv a nikako »zbor apostolski«. — U Službi čitanja je lat. himan (3 strofe po 5 stihova) posve drukčiji. — Na str. 2455 al. 3. mjesto »očekivanje« bolje: preuzetnost (praesumptio) bila... nadjačana. — Na slij. str. ant. 2. počinje ne »Njegova« već: Božja milost (Gratia Dei). U himnu je tog časa ispuštena 4. kitica u kojoj je iznesena stara predaja:

Verso crucis vestigio

Simon, honorem dans Deo,

suspensus ascendit, dati

non immemor oraculi.

Na križu visi okrenut

I slavi Boga Šimun tad;

Dogodilo se štono mu

Navijestio je Isus Spas.

U zadnjoj molbi na str. 2454 mjesto »zaboravio« točnije: oprostio (ignovisti) i: otpusti nam sve naše dugove (dimitte nobis omnia nostra debita). — Na str. 2456 Devetom času dodaj: R. Radujte se i veselite, govori Gospodin. O. Jer su vaša imena zapisana na nebesima. — Na slij. str. u naslovu ide: Iz Poslanice, a u al. 2. iza »Po ljubomoru«: i protivljenju (et contentionem).

Početak str. 2460 glasi: Toma je među apostolima poznat po svojoj nevjeri koja je iščezla kad mu se ukazao uskršli Krist. No, on... — U 1. r. na slij. str. mjesto »iziskuje« točnije: tvori (habent). — U Molitvi na str. 2463: u imenu tvoga Sina (Filius tuum). — Na slij. str. u al. 3. korektor je ostavio »Zao« a ide: Zato... — U Molitvi na str. 2468 ne smije se ispustiti: ujedinjen u pravoj vjeri (in vera fide) i u...

Na str. 2470 r. 9: dobrim (in bono) svladaju zlo. — Redak dalje mjesto »pobožnosti« radije: dobrote (pietatis znači i prvo, ali se tu misli na dobra djela). — Zašto kod svete našega stoljeća izostaviti: Umrla je god. 1902? — Na str. 2473 al. 1. mjesto »da te ono usavrši« ide: da Bog dovrši (ab eo perfici) i da se on tko... Na kraju toga Čitanja točnije: Kristu koji neka nas dovede u vječni život (qui nos pariter ad vitam aeternam perducatur). — U O. »nescius« nije ovdje »nepoznat« već: neizobražen, a tako sv. Grgur tumači Benediktov bijeg od rimskih studija.

U r. 1. na str. 2479 mjesto »izbriše« bolje: ukloni (tolleret). — Pri kraju Čitanja: Kad siromaha ne bi bilo na svijetu, trebalo bi da ih ljudi traže pa makar ih izvukli iz zemlje kako bi... (Cum pauperes in mundo non reperirentur, oportere homines eos investigandos et sub terra eruendos).

Na str. 2481 r. 5. riječ »unctionibus« treba uzeti u prenesenom smislu kako se obično u duhovnoj literaturi i mjesto »pomazanjima« staviti: ljupkostima, ili: oduševljenjima i sl.

Kod ovakva ispravljanja više puta padne na pamet poslovice o »dobrom Homeru« pa tako i malo dalje kad je prevodilac »sollicitudinibus« pobrkao sa »solitudo« i stvorio »samotnjačku šutnju« a ide: šutnju brigama, požudama i maštanjima (ili: utvarama, phantasmatibus).

Prevodilac je više puta bez ikakve potrebe mijenjao poetičku vrst himna, tako i na str. 2487. Tu 12. stih, jedini, ima 11 slogova pa bi ga trebalo skratiti, možda ovako: Uz križ vas ljubav Kristova združi. — U Molitvi je na slij. str. suvišno dodana konkluzija »Po Gospodinu«.

Na str. 2491 al. 2. korektor je ostavio »predstojnu« a ide: predstojnu (dignissimam), a u al. 7. prevodilac je: prežalosne (maestissimae) pretvorio u »preblage«. — Pri kraju Čitanja na str. 2497 treba dodati: Blažene usne tvojih roditelja (parentum nempe tuorum).

U al. 1. str. 2501 jasnije od »po dostojanstvu, ali ne po položaju« je: kojima je udijelio to dostojanstvo što ga nisu imali po položaju. — U al. 2. mjesto »Nije ti iskazao tu čast« ide: Nije ti oteo to dostojanstvo (Non tibi abstulit istam dignitatem). — U al. 3. čudno zvuči prijevod: Zar ćeš naći... (kao da Marta neće u raju naći one kojima je iskazivala djela milosrđa). Pravilan je prijevod: Zar ćeš naći, kad prispiješ u onu domovinu, putnika koga ćeš gostoljubivo primiti (quem suscipias hospitis)? Ili ćeš naći gladnog komu ćeš razlomiti kruh (cui panem frangas)? Odnosno žednog komu ćeš pružiti piće (cui potum porrigas)? Ili bolesnog koga ćeš posjetiti (quem visites)? Svađalicu koga ćeš pomiriti (quem concordes)? Ili mrtvog kog sahranjuješ (quem sepelias)? — Na kraju Čitanja nije: da ćeš ih posjedovati, nego: učiniti ćeš da sjednu (faciet eos recumbere). — Po sredini al. 2 na str. 2504 štamparska je pogreška »stran« mjesto: stan (domus).

U al. 3. na str. 2506 poslije drugog upitnika treba dodati: Na taj je način mnogo u duši razmatrao (Atque ita multa animo tractabat). Te bi se... — Na str. 2512 u podnoslovu ide: Mansi. — Usred str. 2515 treba dodati:... — Sinci moji, srce vam je maleno ali ga molitva širi i čini sposobnim da ljubi Boga. Molitva nam omogućuje da unaprijed kušamo nebesku sreću, da na nas side nešto s raja. Ona nas nikada ne ostavlja bez slasti, jer je kao med koji teče u dušu i sve zaslauđuje. U pravo se obavljenoj molitvi boli rastapaju kao snijeg na suncu.

Na str. 2517 al. 3. mjesto »po dostojanstvu« jasnije: dostojno. U Molitvi je konkluzija: Koji s tobom. — U ant. na str. 2526 treba iza »Ljubljeni« umetnuti: U njemu mi je sva milina (in quo mihi complacui). — Na str. 2533 al. 2. stoji »kazne«, u al. 3. »uhvaćen« i »kažnjavajući« a bolje bi bilo pogube... pogubljen... ubijajući.

Čitanju na str. 2536 ide naslov: Iz raznih spisa o povijesti Reda propovjednika (Ex variis scriptis historiae Ordinis Praedicatorum). — U ant. 2. na str. 2541 u lat. nema »koji nisam potpalio«. — U životopisu sv. Klare treba umetnuti: sugrađaninom Franjom (Franciscum). Pri dnu al. 1. mjesto »Krista« ide: Kralja, a sasvim na kraju ne »u tom« već: u čitavom (per totum) što traži i slij. tekst. — A al. 2. i drugi put stoji: u jasje (in praesepio) a ne »u štalu«. — Smisao i izraz »In medio« traži: Posred, a ne »Pored«.

Na kraju Čitanja str. 2547 iza »drugi« treba dodati: grimizne (purpureas). — U ant. 3. na slij. str. iza »Dođite« još: svi (omnes). — Na str. 2552 al. 2. nije »svjedok« već: glasnik (praeco), a pri kraju iza »Sina i« još: kako sjedi (considentem). — Na vrhu slij. str. mjesto »u uzvišeni« bolje: za (ad).

U životopisu na str. 2560 ide: kongregacije, a malo dalje nije »prokušane« već: pokolebane (periclitantes). — Na str. 2567 al. 2. mjesto »Njoj je pristupio« ide: Nju je pratio (Assistebat ei); u al. 3. smisao traži da se »salutem« prevede: zdravlje (ne: spasenje). — U al. 4. mjesto »vrelo razumnih vrtova« bolje: vrelo duhovnih (i to znači izraz »retionabilium«) vrtova, ili još jasnije: vrelo u duhovnim vrtovima.

Na str. 2570 al. 1. nije »s posvećenjem« već: povećanjem (ad incrementum); u al. 2. »posred ulice« bolje: trga (plateae), mjesto »sinovima« ide: svim osobama (cunctis personis), ne »položaj« već: stalež (condicionis); u al. 3. mjesto »da u to uvjeravam i o tom govorim« treba prevesti: da se za to trudim i za tim čeznem (et sudare et anhelare me cogebat). — U R. na str. 2572 upitnik zamijeni točkom.

Na str. 2575 u Molitvi je označeno: tvoje (tuum) vječno kraljevstvo. — Na kraju al. 1. str. 2578 ima smisao i »od tebe« ali je Augustin zapisao: kod tebe (apud te). — Na str. 2580 zadnji redak al. 3. treba početi: bude mlijekom. — U r. 1. slij. str. nije »udišem« već: uzdišem (anhelo), a malo dalje treba biti: ja gorim.

Ant. 3. na str. 2584 u lat. glasi: Herodes libenter Ioannem audiebat, et audito eo multa faciebat, i prema tome u prijevod ne treba iz Mk 6, 20 unositi »uvelike bi se zbunio« već: često bi prema tome postupao, ili nekako slično. Inače, liturgija mnogo puta mijenja biblijske riječi u neznatnim stvarima pa tako na str. 2586 u ant. 2. nije rečeno »Kralj« već: Herod.

5. SVEŠĆIĆ

U podnaslovu Čitanja na str. 2640 ide: bijednoga brata (afflictum fratrem) spasenje... život stada« već: duhovno spasenje stada više vrijedi nego tjelesni život pastira (spiritalis gregis salus praeponderat corporali vitae pastoris). — I na kraju al. mjesto »Jedno« točnije: Prvo (Primum). — Na str. 2630 u al. 6. preciznije od »moći ćeš se ne srditi« je: obuzdati srdžbu (iram deponere). — Na str. 2632. al. 2. nije »Pijete« već: Pijte (Bibite).

U podnaslovu Čitanja na str. 2640 ide: bijedoga brata (afflictum fratrem) kao što je prevedeno na kraju istog Čitanja. — Čudno da je prevodilac »sericis-svilenim« zamijenio sa »serotinis-večernjim haljinama« (al. 1.). — Na slij. str. al. 2. mjesto »da se tako radi« jasnije: da se prave oni uresi (ut haec ornamenta adhibeantur).

Na str. 2643 al. 1. preciznije od »je njegov plod« je: je plod njegova sjemena (fructus est seminis). — U al. 4 slij. str. mjesto »pokazao« bolje: pružio (dedit) jer nije taj put samo pokazao već i njim išao. — Na str. 2649 al. 2. netočno je »zapanjem« i treba biti: zapanjen i razmišljam (et considero). — A ant. na str. 2664 ispusti Aleluja i dodaj: govori Gospodin (dicit Dominus). Na str. 2666 al. 2. mjesto »čini se... riječi« ide: moramo shvatiti ono što slijedi (illud intellegimus pertinere quod sequitur). — U al. 3. premalo je »zle požude, zločini i mane« jer tekst glasi: drugovanje u zlim požudama, savezništvo u zlodjelima i ugovaranje u manama (improbarum parilitates cupiditatum, foedera scelerum et pacta vitiorum), a to traži i logički smisao rečenice, jer međusobni mir ne uživaju oni koji se združuju u zlu.

Slijedi desetak ispravaka manjih, ponajviše štamparskih pogriješaka. Na str. 2674 al. 3. zaista pomoć (vere, a ne verum auxilium). Na str. 2676 al. 1: Sinovljevo. U al. 2: pribijajući na križ (affigens cruci)... neka s njim i plače (habet infirmitatem, habeat et planctum). Pri kraju str. 2681: on vas (ipse vos). Na str. 2692 al. 2. iza prvog upitnika stavi zaključne navodne znakove. Str. 2694 al. 1: što vole (diligant). Str. 2700 pri kraju al. 3: Oni pak koji (Qui). Na str. 2724 al. 3: ustraju u postovima (ieiuniis). Na str. 2724 al. 2: koji zna,

No na tim stranicama ima i drugih nedostataka. Na početku Čitanja na str. 2678 mjesto »Vječnoga« ide: predobrog (optimi). Na kraju te str. treba dodati: od nastale pokvare (ab exorta corruptione). U al. 3. slij. str. iza »Pavao« još: čovjek pun Krista (vir Christo plenus). — Pri vrhu str. 2698 »kažnjava« bolje ublažiti: udara (flagellat) kao što je prevedeno sprijeda. — U ant. Jutarnje na str. 2701 iza »poslužitelj« dodaj: govori Gospodin (dicit Dominus) i na kraju Aleluja. — Na str. 2731 al. 4. nije »što morate činiti« već: što vam treba (quid opus sit vobis).

»Arrogantia« znači i: preuzetnost, što je prikladnije od »naprasitosti« na kraju Čitanja na str. 2740. — Nije lako prevoditi poslanice sv. Ignacija, naročito njihove početke, ali je na str. 2741 mjesto »živi... po trpnjenju« točnije: uživa mir po tijelu i krvi i trpljenju (pacem habenti in carne et sanguine et passione). Na slij. str. al. 5. ironija je jača ako se ostavi: koji me tako hvale (qui me laudant).

Na str. 2747 treba ispraviti naslov u: Filadelfijanima (ad Philadelphenses), a ona Traljanima je pročitana u prošla dva dana. — U al. 2. došla je do izražaja suvremena tendencija, ali mjesto »službe koja je za dobro zajednice« stoji: službe da upravlja zajednicom (ministerium regendi coetum). Malo dalje treba dodati: naredbama Božjim (mandatis Dei). Na slij. str. na kraju Čitanja preciznije od »kao utjelovljenju Isusovu« je: kao tjelesno prisutnom Kristu (tamquam ad corporaliter praesentem Christum).

U naslovu Čitanja na str. 2749 dodano je »za dobar život« što jedva odgovara, jer taj se poznati spis mnogo više odnosi na dogmatska nego na ascetska pitanja. U al. 2. »mrzi Boga« bolje ublažiti: protivan Bogu (exosus Deo). U al. 3. mjesto »s vremenom... uzvišenije« stoji potpunije: s godinama učvršćuju, s vremenom šire, s rastom postaju uzvišenije (annis consolidetur, dilatetur tempore, sublimetur aetate).

Pri kraju al. 2. na str. 2752 jasnije: Često je zbog zloće (pro sua nequitia) ..., a često... podložnika predstojnicima je uskraćen govor i propovijedanje. U al. 3. točnije: Zbog njihove zloće.

U ant. na str. 2754 treba dodati: Već je sve (omnia). — Na kraju str. 2756 mjesto »stoji u hramu Božjemu« ide: doprinosi njegovoj izgradnji (hoc emolumentum reportabit). — Na kraju Čitanja na str. 2762 preciznije od »potpuno ili djelomično« je: barem djelomično (vel se može i tako prevesti). — Na str. 2767 al. 1. nije »da te privlačim« već: da si privučen (traheris). — Na početku al. 2. na str. 2771 treba dodati: Žrtva je kršćana ovo: »mnogi tvorimo jedno tijelo u Kristu« (Hoc est sacrificium christianorum: «multi unum corpus in Christo»). To...

Na str. 2777 al. 3. pravilno je »shvatimo-intellegamus«, ali dalje nije »shvatiti« već: primiti (capere). — U al. 4. bilo bi jasnije kad bi se i u prva dva slučaja kazalo: jer tamo ne postoji. — Na početku al. 4. na str. 2780 nije »ima« već: imaju. U al. 5. mjesto »ne bude odsutna velika želja« stoji: ne manjka mnogo molitve (non desit multa precatio).

U al. 3. a str. 2783 nije jasno »onu puninu... punina« pa možda ovako: ono što trebamo a sve to označujemo kruhom kao najdragocjenijim dijelom (sufficientiam illam petimus ex parte quae excellit, id est nomine panis totam significantes). U svakom slučaju »ex parte« nije »djelom« već: dijelom. — U al. 4. pravilnije: što imamo tražiti i što imamo činiti, da bismo... Isto tako na str. 2786 al. 5: se udostojao (dignatus est). — Na str. 2788 al. 2: moliti, kad mu je — da se ne bi... objava — stavljen trn...

Na kraju al. 1. str. 2797 treba dodati: s neba — nebeski (caelestis). — Na vrhu str. 2797 »pušteni iz svog skrovišta« nema u lat. — Na str. 2799 al. 2. mjesto »namisli« ide: razgovora koje imamo (colloquiorum quae habemus).

Na str. 2827 al. 1. mjesto »poput... prostrli« preciznije: poput na stol bačena novca koji smo vam mi pružili (urgendum ad mensam quod a nobis praestitum est). — Na str. 2829 al. 4. dodaj: svojih ljudi (tuorum hominum).

Dalje: primi (accipe) Cezarija. U al. 5. mjesto »bez svoje volje« točnije: uz protivljenje svoje volje (invito animo), i to staviti iza »otrgnuti« a zatim nastaviti: kao što se obično događa kod onih koji...

Na vrhu str. 2835 mjesto »dar koji će biti njega dostojan?« točnije: biti dostojan onoga što ga je on dao nama? (dignum illo, quem nobis ipse dedit?). — Na kraju al. 1. na str. 2841 dodaj: pokoru, da nas Gospodin spasi (ut a Domino salvemur). U al. 4. dodaj: liječniku svome Bogu (medico Deo). — Na str. 2843 al. 2. od »ne vjerni« točnije: ne vjerujući (non credendo). — Na slij. str. al. 2. mjesto »postimo da bismo dobro činili« ide: svidimo se i popravimo (resipiscamus in bonum).

U al. 1. str. 2858 nije samo »milost proslave« već: milost opravdanja a zatim milost proslave (gratia iustificationis, deinde glorificationis). — Na str. 2865 al. 2. suvišno je dodana »ovca« jer zaručnica (Pj 1, 5) veli: Crna sam.

Na kraju str. 2867 treba dodati: nastavimo stanja (status), što odgovara toj duhovnoj školi. — U 5. prošnji na str. 2875 (i u II. Večernji) mjesto »Nado i iščekivanje« značajnije: Baštiniče (Heres) svih naroda. — U ant. na kraju str. 2886 treba dodati: gospodara. Njemu slava i vlast u vijeke vjekova (Ipsi gloria et imperium in saecula saeculorum).

Na str. 2895 al. 3. mjesto »neće nam trebati Evandjelja« jače zvuči: neće nam trebati ni samo Evandjelje (non ipso indigebimus Evangelio). U al. 4. dodaj: s onim Božjim ljudima (hominibus Dei). U al. 5. iza »putnicima« još: Što ćemo tada gledati? (Quid tunc videbimus?).

Na početku Čitanja na str. 2897 mjesto »na čudo« možda zgodnije: na začuđenje (in spectaculum). — Na slij. str. al. 2. teško da je »pojasom«, vjerojatnije: pojatom (diversorium) ili nešto slično. — Na str. 2900 al. 1. iza »bit ćemo« dodaj: lišeni pomoći pastira (pastoris auxilio destituimur) i pobijedeni. Pri kraju al. 3. golub nije »mudar« već: bezazlen (columbae simplicitas).

Na str. 2903 al. 3. treba dodati: sigurni, a za naš su još zabrinuti. Doći k njima i u njihov zagrljaj, kolika li će... (adhuc de nostra salute sollicita. Ad horum conspectum et amplexum venira quanta). — Slično na str. 2906 al. 4. dodaj: putuj. Što znači: putuj? Napreduj, napreduj u dobru! Ima ih... (Quid est, ambula? Profice, in bono profice. Sunt...).

Zadnja rečenica u Čitanju na str. 2917 je izrična a ne zapovjedna, dakle bez »Neka« pa glasi: i stvorenje... sprema (paratur)... novo boravište (hospitium). — Na str. 2923 al. 3. mjesto »puko koješta« konkretnije: slabije od paučine (aranea sunt viliora). Na kraju Čitanja je neobično »vije« za obično: plete (nectit). U Molitvi je na slij. str. ispravno: jakosti.

Himan je na str. 2928 u lat. posve drukčiji, a onaj je na str. 2933 izgubio 4. strofu. — Tu (i na str. 2939) u ant. 2. mjesto »mukom« bolje: krvlju (cruore) je oprao naše rane (vulnera). — U Molitvi na str. 2935 točnije: Bože, tvoj se Sin podložio križu za spasenje... — Na str. 2942 al. 3. može biti »bez ljubavi« ali možda bolje: bez osjećaja (sine affectione).

Na str. 2947 pri vrhu mjesto »oruđe« preciznije: oružje (arma). U slij. Čitanju al. 3. odgovor glasi: Toga ne činim (Non facio). — Na slij. str. u al. 1. pravilnije: Kad je dalmatiku skinuo i predao đakonima (Cum se dalmatica expoliasset et diaconibus tradidisset), a mjesto »razbojnika« (2 puta) blaže: krvnika (spiculator).

Na str. 2951 (i još: 2960, 3074, 3076, 3089) manjka oznaka: Neobavezan spomendan. U al. 2. na kraju nije »rad« već oba puta: trud (labor, što odgovara Augustinu dragoj igri riječi: amor-ljubav). — U al. 3. mjesto kovanice »uzvratitelj« jednostavno: da pokažem kako uzvraćam... Na slij. str. nije: Zato i vi... već: vas. — Na sredini al. 3. na str. 2954 mjesto »kad naraste za sluga« jasnije: kad ponaraste zaslugom (proficiente merito).

U ant. na str. 2956 kod Večernje treba dodati: govori Gospodin (dicit Dominus). — Opet je »dobar Homer« zadrijemao kad je na str. 2957 al. 3. pre-

veo »visje« a ide: onaj koji je prvi uložio? (qui prior impendit?). — Na kraju Čitanja na str. 2959 iza »napušteni« dodaj: i koji prose (quosque quaeritantes). — Na slij. str. u ant. kod Večernje još: govori Gospodin (dicit Dominus).

Himni su i za 29. IX drukčiji od lat. a dva su izgubila Amen. — Je li sv. Jeronim »blagdan« za sve koji Casoslov mole hrvatski? Kad ćemo doznati koje svece imamo posebno slaviti? — U životopisu na str. 2975 ne treba ispustiti: Betlehemu i posve suosjećao s potrebama Crkve (mirum in modum Ecclesiae necessitatibus particeps fuit).

Na str. 2985 al. 3. točnije od »trebamo« je: moramo (debemus). — Na str. 2989 u 4. kitici himna 3. i 4. redak tvore jedan vers pa ih treba drukčije tiskati, a slično i u zadnjoj kitici na str. 3062. — Na str. 2994 al. 1. mjesto »lomnosti« običajnije: krhosti (fragilitatis). — Na str. 2996 al. 2. treba dodati: vama. Radujte se jer ste izbjegli mnogovrsne pogibelji i brodolome uzburnog svijeta (Gaudete, quia evasistis fluctuantis mundi multimoda pericula et naufragia). — Na slij. str. u al. 2. bolje ispustiti »bio«. — Na str. 3002 treba biti ps 118. — U Molitvi na slij. str. treba dodati: svijeta i nikakva njegova suprostavljanja ne bojimo (et nulla eius adversa formidare).

U al. 1. str. 3006 ima više nedostataka. Lat. tekst nema »i provalivši tamno« ... ali: grješni (peccator) Adam. Iza »suditi« treba dodati: postati subaštinih Kristov, izjednačiti se s anđelima, radovati se (coheredem Christi fieri, angelis coaequari). Mjesto »koje mogu nadvladati same muke?« ide: koje ih muke mogu nadjačati? (quae possunt tormenta superare?).

U Molitvi na str. 3009 izvornik nema riječi »novi«. — Na slij. str. al. 4. mjesto »ponestane« bolje: ponestajalo (defuit), i: nedostajalo (deficiebat). — U R. na str. 3014 dodaj: svega života (vitae). — Na str. 3016 u himnu manjka 5. strofa. — U al. 3. str. 3017 dodaj: slavu. Sa zapada naime ulazi jer je pretrpljenu smrt zgazio svojim uskrsnućem (Super occasum videlicet ascendit, quia mortem quam pertulit, resurgendo calcavit). — Na str. 3018 cijela zadnja rečenica glasi dosta drukčije, točnije na str. 2752 al. 2.

U 1. prošnji na str. 3022 dodaj: njegovi (eius) svjedoci. — Mjesto sentence na str. 3027 al. 2. možda jasnije: Zazoran život propovjednika čini da se prezre njegova propovijed. — Na kraju Čitanja mjesto »dokažu« ide: pokažu (ostendere). — Na str. 3029 al. 1. mjesto »da oči upremo u svete« radije: kao što vidimo kod svetih (ut in sanctis conspiciamus). — Na str. 3030 al. 4. nije »te da se...« već: te da njegovom naukom, koliko je do njih, spasavaju svijet (et quoad eius est doctrina sua mundum servare).

Na str. 3036 r. 2—3 odozdo: daj vjernicima da štujući svece osjećaju se sve bližima tebi (tribue fidelibus ut, eos colendo, tibi propinquiores se esse sentiant). — R. 3. slij. str.: te njihovim zagovorom isto nebesko društvo i nama udijeli (atque per intercessionem eorum idem caeleste consortium nobis largire). — Na str. 3041 al. 1. dodaj: obećanju Sina (Filii). — Na vrhu slij. str. jasnije: crvenilo podrugivanja. — Na dnu str. 3044 ant. počinje: Gospodin će utješiti Sion (Consolabitur Dominus Sion). Klicanje...

Na str. 3049 r. 2. dodaj: dobitak (lucrum). 3. r. otpada. Slijedi: Što je Krist ako ne smrt tijelu i život duhu? Stoga umrmo (ne: boravimo) zajedno s njime da... (Quid est Christus, nisi mors corporis, spiritus vitae? Et ideo commoriamur cum eo). — U al. 4. ne »prokazujemo« već: dokazujemo (probemus). — U al. 3 slij. str. ne »gozbu« već: svadbu (nuptias).

U r. 2 str. 3057 nije »poniznost« već: malenkost (humilitas, ali tako treba prevesti, kao i istu riječ prevodi r. 4. al. 3). — U životopisu na str. 3058 ukloni »(moderante)« a izraz se odnosi na slijedeći »pod ravnanjem«.

Na str. 3059 al. 2. iza »otišao« stavi zarez. — U al. 4. mjesto »krvava« točnije: okrutna (cruenta). — Na str. 3076 na kraju al. 1. nije »u kolijevci svete vjere« već: u dvorovima svetog redovništva (in triclinio sanctae religionis). — U al. 2. ide: do onoga (usque post) kao na kraju al.

U naslovu treba biti: duhovni vođa svete Elizabete napisao (naime papi). — Na str. 3082 al. 1. iza »volju« dodaj: koja vjerom povjerova i vjerom začē, ona koja... (quae fide credit, fide concept). — U al. 2. slij. str. iza »tijelu« ukloni dvotočje i stavi upitnik.

Na str. 3086 al. 1. mjesto »ni ne vidi« bolje: ni ne spazi (agnoscit, govor je o muzici). — U al. 3. nije »da se srce ne trudi« već: da iz srca odjekuje (cor parturire) ili nešto slično. — Na slij. str. al. 1. mjesto »pouzdanje u čistoći« preciznije: svladavanje u svetosti (temperantia in sanctitate).

Na str. 3090 al. 2. jasnije poredati riječi: Ono najbolje je obično... — Malo dalje iza »stvarima« dodaj: dokona brbljanja o bilo čemu (et otiosa passim verba proferre) i ocrnjivanja. — Na kraju mri = mir.

Na str. 3092 al. 1. iza »drugima« još: Jedan drugome na duhovnom polju pružiti ruku — to je bratska ljubav, pravo prijateljstvo, iskreno suosjećanje (hoc fraternae erat benevolentiae, amicae cognationis, sinceri affectus, in spiritualibus manum mutuo porrigere). — Na početku al. 2. iza »duh« dodaj: već od početka (vel a principio).

Prva prošnja na str. 3094 glasi: Hvala ti, Gospodine, za stol tvoga tijela i krvi, što nam ga apostoli predadoše (Laus tibi, Domine, pro mensa corporis et sanguinis, nobis ab Apostolis tradita). — U ant. str. 3096 mjesto »Kristov drug« ide prastari izraz: Kristov službenik (Christi famulus).

Ovim svršava ovaj nimalo ugodan posao. Valjda će nekome koristiti. Kamo sreće da je, bilo od koga, obavljen prije tiskanja »Časoslova naroda Božjega«! I Časoslov i Božji je narod zaslužio tu pažnju.